

חודש סיון הקהל וחינוך

למי מגיע
שכר בהקהל,
ועל מה?

בס"ד. שיחת ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון, ה'תשכ"ז

יב. והנה, בנוגע למצות הקהל איתא בגמרא⁵⁵: "אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? — כדי ליתן שכר למביאיהן".

ולכאורה הרי זה פלא גדול:

בשעה שהאנשים באים ללמוד (לעיין ולפלפל בשקו"ט בכל אופני לימוד התורה), והנשים באות לשמוע (לשמוע ענינים חדשים בתורה, דינים הנוגעים להן, שהרי הפרשיות שקורין בהקהל נוגעים גם אליהן) — במה נחשב שכר הבאת הטף לגבי ענינים הנ"ל?

גם מצד ענין השכל בלבד — הרי לימוד התורה הו"ע של הבנה והשגה, שיש בזה תענוג ועריבות ("געשמאַק"), וכפי שדרשו רז"ל⁵⁶ על הפסוק⁵⁷ "וכל חפציק לא ישוו בה", שאין שום דבר שמגיע למעלת התורה; ואילו הבאת הטף — שיכולה להיעשות גם ע"י משרת — איזה תפיסת מקום יש לה לגבי מעלת לימוד התורה?!

ובפרט מצד גודל המעלה של קריאת פרשיות התורה בהקהל ע"י המלך, כדברי הרמב"ם (לא בספר טעמי המצוות, אלא) בספר הי"ד בתור פס"ד להלכה⁵⁸: "יראה עצמו כאילו עתה נצטוה בה ומפי הגבורה שומעה, שהמלך שליח הוא להשמיע דברי האל", "כיום שניתנה בו בסיני". וא"כ, לאחר שהאנשים והנשים שומעים תורה מפי הגבורה — איזה תפיסת מקום יש לשכר על הבאת הטף?!

ואעפ"כ, הנה לא זו בלבד שזהו ענין שיש לו תפיסת מקום, אלא עוד זאת, שענין זה בא בתור הוספה על הלימוד והשמיעה של האנשים והנשים, ובאופן של שכר, ש"שכר מצוה מצוה"⁵⁹, ו"משכרה נדע מהותה"⁶⁰, וכיון שהשכר הוא על הבאת הטף, הרי מזה מובן גודל מהות הדבר, שזהו הענין הכי חשוב בהקהל — אף שלכאורה הרי זה לגמרי שלא בערך!

יג. והביאור בזה יובן מהמשך הכתוב — "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים גו'"⁶¹:

בפסוק זה מדובר אודות ה"טף", שבאותה שעה שהמלך ה' קורא פרשיות התורה, לא היתה אצלם הבנה והשגה בדברי המלך (ובפרט שלדעת רוב הפוסקים⁶² החיוב והשכר על הבאת הטף הוא לא רק בנוגע לאלו שהגיעו לחינוך, אלא גם בנוגע לאלו שזה עתה נולדו), ואעפ"כ, הרי זה פעל עליהם במשך זמן לאח"ז — ש"ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים גו'".

וזהו הטעם לגודל השכר על הבאת הטף, עוד יותר מאשר שמיעת פרשיות התורה מפי הגבורה — כיון שע"ז "ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים", היינו, שמעמידים ילדים שילמדו תורה ביראת שמים.

טו. ומכל זה מובן גודל השכר של מלמדי תינוקות, וכל העוסקים בחינוך על טהרת הקודש.

ולכן, צריך להשתדל בזה ביותר, ולא לחשוב שמוטב ללמוד תורה מפי הגבורה, כמו במ"ת, כמארז"ל⁶³ "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן כו'" — שהרי למדים מהענין דהקהל, שמעלת הלימוד והשמיעה של האנשים והנשים "כיום שניתנה בו בסיני" "מפי הגבורה", אינה מגעת לעילוי והשכר שבהבאת הטף.

וזהו גם הטעם לגודל ההשתדלות שהשקיעו רבותינו נשיאינו בענין החינוך⁷⁰, החל מלימוד אל"ף ב"ת, והיינו, שביחד עם התעסקותם בגילוי רזין דרזין, שזהו"ע לימוד התורה מפי הגבורה, התעסקו גם בחינוך של ילדים, באופן שבמשך הזמן "ישמעו ולמדו ליראה גו'".